

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 136. Quid de præsumptione licentiæ sit observandum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

bium sit negativum, *Bonac.* dicit esse opus, ne reponas periculo transgrediendi legem: *Illf.* t. 1. d. 1. n. 47. dicit non tam opus esse dispensatione, quam declaratione, quod lex tum non obliget: *Sa v. dispensatio* n. 1. *Laym.* l. I. t. 4. c. 22. n. 4. *Barbos.* de off. Episc. alleg. 35. n. 18. dicunt Episcopum posse declarare, quod non sit opus dispensatione, vel dispensare in cautelam: *Dian.* p. 4. t. 3. R. 46. *Caran.* apud *Dian.* p. 8. t. 3. R. 95. *Castrop.* t. 3. d. 6. p. 5. n. 10. absolute dicunt non esse opus dispensatione, quia praesumptio est pro libertate, hinc ff. de Reg. Juris, Reg. 20. dicitur, *quotiens dubia interpretati libertatis est, secundum libertatem respondendum erit*: quod tenet *Castrop.*, licet magis inclinaret, quod indigeres dispensatione, quia non debes centere te obstrictum lege, nisi de lege sis certus, secundum dicta n. 272.

Cur in lege naturae non possit directe dispensari: item quomodo possit dispensari in quibusdam legibus Divinis, at non in omnibus, videri potest *Illf.* à n. 43. Denique an Superior aliquando teneatur dispensare in lege, dicitur l. 3. p. I. à n. 538.

319 Q. 136. *Quid de praesumptione licentiae sit observandum.* R. seqq.

§. I. Praesumptio licentiae est actus prudentiae, quo quis iudicat legislatorem hic & nunc tacite consentire, ut agatur contra legem: quando autem ad valorem actus praerequiritur actualis consensus Superioris, saltem habitualiter perseverans, certum est non sufficere praesumptionem licentiae, v. g. ad absolvendum praerequiritur actualis approbatio, hinc licet sciam me approbandum, si peterem, non ideo possum ex praesumpta illa licentia absolvere, uti cum communi *Lugo* de iust. d. 3. n. 134.

320 §. II. In alijs rebus, quarum valor non pendet ab

ab actuali consensu Superioris, si sciam Superiorem solere dare licentiam, & daturum esse, si peterem, præsumi potest licentia; unde si tum Superior commodè adiri, & actus differri non possit, licitè utor eâ præsumptione licentiæ, uti omnes concedunt: si autem adiri possit, & aliquis ex verecundia respectu humano aut simili causa negligat adire, *Nav. Suar. Sanch. & alii cum Castrop. T. 16. d. 3. p. 23. & Bardi de consc. d. 6. c. 3. §. 9.* dicunt peccari tantùm venialiter, quia Superior quoad substantiam censetur contentus, licèt quoad modum illum sit invitus, ideoque sæpe punit sic operantem; id tamen non tenet semper, nam sæpe contingit, præsertim in Religiosis Ordinibus, ut Superiores, nequidem quoad substantiam contenti sint, si non petatur licentia, quando commodè peti potest, uti dicitur l. 4. n. 110.

§. III. *Bardi* aliique cum *Castrop.* supra dicunt, non requiri certam cognitionem de eo, quod Superior consentiret, si rogaretur, sed sufficere probabilem: contradicunt *Molina, Ledesma & alii*, quia si sufficeret tantùm probabilis, laxaretur disciplina, quisque enim ob propensionem ad suas commoditates & ad amorem libertatis facilè sibi fingeret motiva, quæ erroneè putaret probabilia, & sic sæpissime eluderentur leges ac præcepta Superiorum, turbaretur uniformitas in subditis ejusdem communitatis, 821

§. IV. Si licentia tibi sit debita, etiam præsumi potest, inquit *Castrop.*, nisi scires negatam esse aliàs aut negandam, etiam si injustè, de quo tamen videri potest *Castrop. n. 10.* Item rectè præsumitur actualis licentia, si sit consuetudo, vel Superior sciat aliquid fieri, & non improbet, cum sine incommodo improbare possit, nam in tali dissimulatione continetur quædam approbativa voluntas: si tamen Superior 822

perior ideo non improbet, quia difficulter impediret, quia timeret, ne non audiretur, vel ne communitas aut domus turbetur tuis querelis, non poteris presumere consensum, uti rectè *Navar. Mendoz. Rodrig. Suar. Sanch. Castrop.*, nam licet verum sit, qui tacet consentire videtur, Reg. 43. de Reg. Juris in 6., tamen id non tenet, ubi est res nobis odiosa, nec adest obligatio loquendi, uti rectè *Abbas in c. nonne, n. 1. & Volpil. de actibus humanis c. 1. n. 3.*

823 Q. 137. Quid de interpretatione legis sit notandum. R. seqq.

§. I. Interpretatio legis est actus prudentiæ, quo declaratur sensus legis non ita claræ: estque actus doctrinæ & non jurisdictionis, nisi de novo influat potestas legislativa: habetque locum in lege naturali & positiva, tam divina quàm humana.

824 §. II. In interpretatione legis præceptivæ vel pænalis debet servari proprietates verborum in sensu naturali secundum usum communem hominum: si autem nomen sit analogum, stat pro famosiori analogato, uti rectè *Castrop. T. 3. d. 5. p. 3. §. 1.*, v. g. si lex talis loquatur de filio, intelligitur naturalis tantum & non adoptivus; si loquatur de morte, intelligitur naturalis & non civilis: quod si legislator postea dicat se aliter intelligere, quàm verba propriè sumpta sonent, hoc dicit sicut privatus Doctor, & non ideo præcisè obligamur ejus interpretatione stare, nam hæc interpretatio, neque est declaratio mentis ab ipso habitæ, cum enim recurrat ad impropriam significationem, præsumi non potest illam habuisse, ergo mens ista non potest censerì fuisse imbibita in lege, ergo nec potest ad illam extendi, quia lex non potest extendi, ad casum, qui à principio à lege non fuit comprehensus, nisi de hoc accedat nova lex: neque erit obligatio ex eo, quod hæc interpretatio videatur esse